ความสำคัญ
บทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
ด้านการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค

นายรัชชผดุง ดำรงพิงคสกุล
หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภค
สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย

ผังความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ สู่แผนยุทธศาสตร์กรมอนามัย พ.ศ. 2566-2570

SDGs

ระดับของแผน						
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580	ความมั่นคง	การสร้างความสามารถในการแข่งขัน	การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
แผนพัฒนาฯ 13 (2566-2570)		2. ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน 8 .ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน	4. ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องฯ	9. ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม	10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติฯ	13. ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน
แผนปฏิรูปประเทศ			7.สาธารณสุข			2.บริหารราชการฯ 3.กฎหมาย 4.ยุติธรรม 11.ทุจริต
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	2. การต่างประเทศ	5.การท่องเที่ยว 6. พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ 8. ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ 9.เขตเศรษฐกิจพิเศษ 23.การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม	11.การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต 13.การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี 14. ศักยภาพทางการกีฬา	15.พลังทางสังคม 17. ความเสมอภาค และหลักประกันสังคม	18.การเติบโตอย่างยั่งยืน 19.การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ	20.การบริการประชาชน และประสิทธิภาพภาครัฐ 21.การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ 22.กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
ยุทธศาสตร์ ก.สธ. 20 ปี		PP & P Excellence	Service Excellence	People Excellence		Governance Excellence
แผนยุทธศาสตร์กรมอนามัย พ.ศ. 2566-2570	1.อภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม	2. ส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมสู่เมืองสุขภาพดี	3. สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ		4. ยกระดับองค์กรสู่ความเป็นเลิศและมีธรรมาภิบาล	

แผนการจัดการน้ำแบบพลวัตโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำ
Water Resilience Management Plan with Citizen Co-Design

1 น้ำต้นทุนเพื่อการผลิตประปามั่นคงและได้มาตรฐาน

มาตรฐานน้ำดื่ม คุณภาพ และราคาที่เหมาะสม, การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการบริหารจัดการน้ำ

ผลสัมฤทธิ์ : เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการน้ำอุปโภคบริโภคขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน

2 การจัดการใช้ประโยชน์แหล่งน้ำให้มีการใช้อย่างคุ้มค่าเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

การจัดการน้ำรับมือกับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง, การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (เกษตรอัจฉริยะ, AI บริหารน้ำ เขื่อน), การจัดสรรเพื่อเพิ่มผลิตภาพของน้ำ

ผลสัมฤทธิ์ : เพื่อรองรับเป้าหมายการพัฒนาการเศรษฐกิจ ลดความเสียหาย/เพิ่มรายได้ในพื้นที่เกษตร/เพิ่มผลิตในพื้นที่ที่มีน้ำมั่นคงแล้ว

3 ลดความเดือดร้อนของประชาชนและความเสียหายทางเศรษฐกิจจากอุทกภัย

การจัดการน้ำรับมือกับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง, การใช้มาตรการทางธรรมชาติ ร่วมกับโครงสร้าง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล early warning system, ขยายผลจัดการอุทกภัยโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน

ผลสัมฤทธิ์ : เพื่อลดความเสียหาย ชีวิต ทรัพย์สิน ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

หมายเหตุ
- การดำเนินงานลดช่องว่างเดิม
- การพัฒนาใหม่

5 การบริหารจัดการน้ำชุมชนโดยชุมชน

การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (ฐานข้อมูลโดยชุมชนการพยากรณ์เตือนภัย และการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน)

นวัตกรรมสร้างความเข้มแข็งชุมชน

ส่งเสริมองค์ความรู้ของชุมชน

ผลสัมฤทธิ์ : เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

4 อนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำทั้งระบบ (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ)

น้ำในเศรษฐกิจหมุนเวียนและการฟื้นตัว , ดัชนีคุณภาพแม่น้ำ (River health index) แหล่งน้ำธรรมชาติ, พื้นที่ชุ่มน้ำ (Ramsar site), การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (ฐานข้อมูล)

ผลสัมฤทธิ์ : เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความสมดุล ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

1. การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

ผลสัมฤทธิ์ : เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการน้ำอุปโภคบริโภคขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน

หน่วยงาน:

กลยุทธ์/เป้าหมาย 15 ปี

1 การพัฒนา ขยายเขตระบบประปาและเพิ่มประสิทธิภาพประปาหมู่บ้าน (Joint Kpi)

- ก่อสร้างระบบประปา (เดิม/ใหม่) 32,701 แห่ง
- ประชาชนรับประโยชน์ 7.2 ล้านครัวเรือน

2 พัฒนาประปาเมือง/พื้นที่เศรษฐกิจ

- จัดหาน้ำสำรอง 174.13 ล้าน ลบ.ม.
- เพิ่มกำลังผลิตประปา 2.88 ล้าน ลบ.ม./วัน
- ลดการสูญเสียในระบบท่อส่งจ่ายน้ำ

3 พัฒนาน้ำอุปโภคบริโภคให้ได้มาตรฐานและราคาที่เหมาะสม (Joint Kpi)

- ประปาหมู่บ้านที่ได้มาตรฐาน 70 %
- ทุก อปท.มีตู้น้ำดื่มบริการเพียงพอและได้มาตรฐาน
- สุ่มตรวจสอบประจำปีให้ไม่น้อยกว่า 5,000 ตัวอย่าง

4 การประหยัดน้ำในทุกภาคส่วน

- อัตราการใช้น้ำประปาเมือง/ภาคราชการลดลง ร้อยละ 10

การขับเคลื่อนการดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารและน้ำ

ระดับโลก

SDGs

เป้าหมายที่ 3
มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

เป้าหมายที่ 6 เข้าถึงน้ำและสุขาภิบาล

WHA

- East Asia Sanitation and Hygiene (EASAN)
- Regional Forum on Environment and Health
- ASEAN (Health)

ยุทธศา ชาติ 20 ปี(61–80)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

โครงการสำคัญ สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ

พัฒนาและยกระดับ
จัดการสุขาภิบาล
การจัดการ
วดล้อมเพื่อ
ท่องเที่ยว

มนาอนามัย
ล้อมพื้นที่โครงการ
ราชดำริและโครงการ
เฉลิมพระเกียรติ

3. คก. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค

ภายใต้โครงการ

พัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านให้ได้มาตรฐานและราคาเหมาะสมสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDG6) ภายในปี พ.ศ. 2570

แหล่งงบประมาณ: แผนบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

หน่วยงานเจ้าภาพ: สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ระดับประเทศ

แผนระดับประเทศ (ระดับ 3)

1. ยุทธศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉ.3 (60-64)
2. ร่างแผนปฏิบัติการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (64-70)
3. ร่างแผนแม่บทการจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูล (64-73)
4. ร่างแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสธ. (64-73)

1. แผน
2. แผนบูรณา
3. แผนบูรณาก
4. แผนงานบูรณาการจัดการมลพิ
5. แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาวะที่ดี
6. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

3) ร้านอาหาร Clean Food Good Taste Plus จังหวัดละ 5 แห่ง

ระดับกสธ./กรม

ยุทธศาสตร์ ส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมฯ 5 ปี (60-65)

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างความเข้มแข็งระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างยั่งยืน >> ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิ์

1. จังหวัดมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานอาหารปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ (สถานประกอบการปรับปรุงผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 76 จังหวัด) โดย
   1) Healthy Market (ตลาดนัด) พื้นที่ขยาย จังหวัดละ 5 แห่ง
   2) Street Food Good Health จังหวัดละ 1 แห่ง
   3) ร้านอาหาร Clean Food Good Taste Plus จังหวัดละ 5 แห่ง
2. อปท. มีการจัดการ อวล.ที่มีประสิทธิภาพ 1) เทศบาลมีการพัฒนาคุณภาพระบบบริการ อวล. (EHA) ระดับพื้นฐานขึ้นไป ร้อยละ 70 2) อบต. มีการจัดการ อวล. เพื่อชุมชนและท้องถิ่นน่าอยู่ ร้อยละ 15
3. โรงพยาบาลพัฒนา อวล. ได้ตามเกณฑ์ GCH ระดับดีมาก ร้อยละ 90

บทบาทของหน่วยงานในการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค

บทบาทกรมอนามัย

- การอภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
- ชี้เป้า เฝ้าดู สังเคราะห์ใช้ความรู้ ดูภาพรวม
- สื่อสารความเสี่ยงและสร้าง HL สู่ประชาชน

การดำเนินการ

- ส่งเสริมระบบคุณภาพการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับ อปท. (Environmental Health Accreditation : EHA 2001-2003)
- พัฒนากระบวนการรับรองมาตรฐาน
- พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการและกฎหมาย
- เฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคครัวเรือน
- พัฒนารูปแบบเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำบริโภค
- สร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพน้ำประปา

เครือข่ายสำคัญด้านการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค

บทบาทภารกิจตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดบริการน้ำอุปโภค-บริโภค

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขถึงฉบับที่ 14 พ.ศ. 2562)

มาตรา๕๑ เทศบาลตำบล อาจจัดทำ กิจการใดๆในเขตเทศบาทดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีน้ำสะอาดหรือน้ำประปา

(๒) ให้มีโรงฆ่าสัตว์

(๓) .....

มาตรา ๕๓ เทศบาลเมือง มีหน้าที่ต้องทำ ในเขตเทศบาทดังต่อไปนี้

(๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐

(๒) ให้มีน้ำสะอาดหรือน้ำประปา

(๓) .....

มาตรา๕๖ เทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องทำ ในเขตเทศบาทดังต่อไปนี้

(๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๓

(๒) .....

พรบ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562)

มาตรา ๖๘ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(๒) .....

พรบ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (แก้ไขถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2562)

มาตรา ๔๕ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

(๒) .....

(...) .....

(๘) จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๙) .....

กฎกระทรวง
(พ.ศ. ๒๕๔๑)
ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด
พ.ศ. ๒๕๔๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๔๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้กิจการดังต่อไปนี้เป็นกิจการที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ

(๑) จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(๒) กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(๓) บำบัดน้ำเสีย

(๔) บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) วางผังเมือง

(๖) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นทางหลวงชนบทตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง

(๗) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ

(๘) จัดให้มีท่าเทียบเรือ ท่าข้าม ที่จอดรถ และตลาด

(๙) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๑๐) รักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๑๑) จัดการศึกษา ทำนุบำรุงศาสนา และบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(๑๒) จัดให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬา สถานพักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะและสวนสัตว์ ตลอดจนสถานที่ประชุมอบรมสำหรับราษฎร

(๑๓) จัดให้มีการสังคมสงเคราะห์และการสาธารณูปการ

(๑๔) ป้องกันและบำบัดรักษาโรค

(๑๕) จัดตั้งและการบำรุงสถานพยาบาล

(๑๖) ส่งเสริมการท่องเที่ยว

(๑๗) ส่งเสริมและแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพ

(๑๘) กิจการที่ได้มีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑

พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

[ดูข้อมูลจากภาพกฎหมาย]

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๔๕ (๘) แห่งพระราช
บัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การ
บริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก.๒๕๔๑/๖๑ก/๑๘/๑๖ กันยายน ๒๕๔๑]

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการบริหารกิจการและการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน
พ.ศ. 2548

เพื่อให้การบริหารกิจการและการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านที่เป็นทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถให้บริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีพและเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชน ร่วมรับผิดชอบบริหารกิจการและบำรุงรักษาประปาหมู่บ้านในเชิงธุรกิจด้วยตนเอง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 69 และมาตรา 77 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 มาตรา 5 และมาตรา 88 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน พ.ศ. 2548"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

หมวด 1
ข้อความทั่วไป

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

"องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

"ระบบประปาหมู่บ้าน" หมายความว่า ระบบประปาซึ่งเป็นทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ไม่หมายความรวมถึงระบบประปาที่อยู่ในความรับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง หรือกิจการประปาระบบหลักที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการประชาชนและอยู่ภายใต้การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

"หมู่บ้าน" หมายความว่า หมู่บ้านหรือชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักเกณฑ์การแบ่งเขตการปกครองของกระทรวงมหาดไทย

"แหล่งน้ำดิบ" หมายความว่า แหล่งน้ำใต้ดินหรือแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้สำหรับผลิตประปาหมู่บ้าน

"สมาชิกผู้ใช้น้ำ" หมายความว่า ผู้ที่ยื่นความประสงค์จะใช้น้ำประปาหมู่บ้านตามข้อ 23

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการบริหารกิจการและการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน พ.ศ. 2548

หมวด 1 ข้อความทั่วไป

หมวด 2 คณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน

- ที่มา จำนวน คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระกรรมการ การพ้นจากตำแหน่ง องค์ประชุม การลงมติที่ประชุม
- อำนาจหน้าที่
  - วางระเบียบ (ผ่านการเห็นชอบจาก อปท.)
  - บริหารกิจการให้เกิดความก้าวหน้าและบริการประชาชนได้อย่างเพียงพอ
  - พิจารณาอนุญาตหรืองดจ่ายน้ำแก่สมาชิก (การงดจ่ายต้องให้ อปท. เห็นชอบ)
  - ทำรายงานผลการดำเนินงานให้ อปท. และผู้ใช้น้ำ ทราบ
  - ควบคุม ดูแล การทำงานของเจ้าหน้าที่กิจการประปา
  - จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก อปท. ในกรณีรายได้ไม่เพียงพอ
  - อาจแต่งตั้งที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำในการบริหาร (ไม่มีสิทธิในการลงมติใดๆ)

หมวด 3 การบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน

- กิจการประปาหมู่บ้านเป็นทรัพย์สินของ อปท. ซึ่งมอบให้คณะกรรมการฯ บริหารจัดการตามที่คณะกรรมการกำหนด
- คณะกรรมการฯ คัดเลือกบุคคลเพื่อให้ อปท. แต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ของกิจการประปา มีหน้าที่ดูแลรักษาระบบประปา โดยได้รับค่าจ้างตามที่กรรมการกำหนดและ อปท.เห็นชอบ
- ระบบประปาชำรุดเสียหายให้กรรมการซ่อมแซมและบำรุงรักษา ยกเว้น เกินความสามารถถือเป็นหน้าที่ของ อปท.
- อปท. บำรุงรักษาแหล่งน้ำดิบของระบบประปาหมู่บ้าน
- การขอ-ยกเลิกใช้น้ำ ค่าธรรมเนียม การติดตั้งมาตรวัดน้ำ การทำทรัพย์สินเสียหาย การลักน้ำประปา ฯลฯ
- รายได้ของประปาหมู่บ้าน เงินค่าน้ำ เงินค่าธรรมเนียม ค่าปรับ เงินบริจาค อุดหนุนจาก อปท. ฯลฯ

อปท. ผลิตน้ำประปาได้มาตรฐาน

พัฒนา เสริมสร้างบทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่/ผู้ดูแลระบบประปาแบบมืออาชีพ

การจัดการคุณภาพน้ำประปา

- ควบคุมการผลิตน้ำประปา
- ตรวจสอบความชำรุด เสียหาย
- ดูแล บำรุงรักษาระบบประปา
- เฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปา
- ประสานภาคีเครือข่าย
- แจ้งข้อมูลเพื่อสื่อสารความเสี่ยง
- ทำแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน
- วางแผนจัดการสารเคมีที่ใช้

ควบคุมการผลิต
น้ำประปา

ตรวจสอบความ
ชำรุด เสียหายของ
ระบบประปา

การจัดการ
คุณภาพ
น้ำประปา

ดูแล บำรุงรักษา
ระบบประปา

เฝ้าระวังคุณภาพ
น้ำประปา

วางแผนจัดการ
สารเคมีที่ใช้

ทำแผนรองรับ
สถานการณ์
ฉุกเฉิน

การจัดการ
คุณภาพ
น้ำประปา

แจ้งข้อมูลเพื่อ
สื่อสารความเสี่ยง

ประสาน
ภาคีเครือข่าย

การสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพน้ำประปา

ใช้บริการอย่างเชื่อมั่น

กปภ. ขอรับรองคุณภาพน้ำประปาดื่มได้จากกรมอนามัยจำนวน 231 แห่ง ครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ จำนวน 2,736,335 ครัวเรือน

การประปาส่วนภูมิภาคผ่านการรับรองคุณภาพสถานีผลิตน้ำตามโครงการส่งเสริมความเชื่อมั่นคุณภาพน้ำประปา (Water is Life) จำนวน 234 สาขา (2561-2564)

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค (EHA 2001-2003)

	ศอ 1	ศอ 2	ศอ 3	ศอ 4	ศอ 5	ศอ 6	ศอ 7	ศอ 8	ศอ 9	ศอ 10	ศอ 11	ศอ 12
จำนวน อปท.	822	471	459	657	698	586	722	723	859	663	566	624
EHA 2001	33	10	28	4	13	9	14	20	19	9	18	18
EHA 2002	13	6	14	5	6	13	6	12	13	1	10	8
EHA2003	4	3	4	3	2	15	3	2	9	1	5	5

จำนวนเทศบาลที่ผ่าน EHA ระดับพื้นฐานขึ้นไป (ด้านการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค) ประจำปี 2561 – 2563 จำแนกรายเขตสุขภาพ

2001 195 ร้อยละ 2.48
2002 107 ร้อยละ 1.36
2003 56 ร้อยละ 0.71
(จำนวนอปท.ทุกเขตรวม 7,850)

อ้างอิง;รายงานประจำปี **2563** สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม

การสร้างความตระหนักในการจัดการน้ำบริโภคอย่างปลอดภัย

การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือน

เก็บตัวอย่างน้ำบริโภคครัวเรือน วิเคราะห์คุณภาพตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย
สังเคราะห์ สื่อสาร สร้างความรอบรู้แก่ประชาชน
ให้ข้อเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การสุ่มประเมินคุณภาพน้ำบริโภค

เก็บตัวอย่างน้ำบริโภคที่ครัวเรือนนำส่งตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563

- ด้านกายภาพ จำนวน 3 ตัวชี้วัด
- ด้านเคมี จำนวน 16 ตัวชี้วัด
- ด้านแบคทีเรีย จำนวน 2 ตัวชี้วัด

น้ำบริโภค หมายถึง
น้ำดื่ม ล้าง ปรุง
ประกอบอาหาร
รวมถึงน้ำที่ใช้ในกิจวัตรประจำวันที่สามารถเข้าสู่ร่างกายได้
เช่น การล้างหน้า แปรงฟัน

การประเมินคุณภาพน้ำบริโภคตามระดับความเหมาะสมในการนำไปบริโภคของครัวเรือน

ระดับความเหมาะสม	คุณภาพน้ำประปา		
	ด้านกายภาพ	ด้านเคมี	ด้านแบคทีเรีย
เหมาะสมต่อการบริโภค	ผ่านเกณฑ์	ผ่านเกณฑ์	ผ่านเกณฑ์
ควรปรับปรุงก่อนบริโภค	ไม่ผ่านเกณฑ์	ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์
ไม่เหมาะสมสำหรับการบริโภค	ผ่านหรือไม่ก็ได้	ไม่ผ่านเกณฑ์	ผ่านหรือไม่ก็ได้

สถานการณ์คุณภาพน้ำบริโภคครัวเรือน จำแนกรายประเภทน้ำ ประจำปี 2564

	น้ำประปา กปน.	น้ำประปา กปภ	น้ำประปา อปท.	น้ำตู้หยอดเหรียญ	น้ำบรรจุขวด 20 ลิตร	น้ำบ่อตื้น	น้ำบ่อบาดาล	น้ำฝน	น้ำประปาภูเขา
ไม่ผ่านมาตรฐาน	14.63	14.52	88.80	39.86	65.32	100.00	54.55	70.59	88.89
ผ่านมาตรฐาน	85.37	85.48	11.20	60.14	34.68	0.00	36.36	29.41	11.11

คุณภาพน้ำที่ไม่ผ่านมาตรฐานฯ และควรจัดกลุ่มตามความเหมาะสมในการบริโภคน้ำมากที่สุด "น้ำประปา อปท."

อ้างอิง;รายงานเฝ้าระวังส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม 2564

การประเมินคุณภาพน้ำประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระดับความเหมาะสมในการนำไปบริโภคของครัวเรือน

ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหมาะสมต่อการบริโภค	ปรับปรุงก่อนการบริโภค	ไม่เหมาะสมต่อการบริโภค
องค์การบริหารส่วนตำบล	11.75	88.25	11.75	44.74	43.51
เทศบาลตำบล	23.01	76.99	23.01	44.91	32.08
เทศบาลเมืองและเทศบาลนคร	37.25	62.75	37.25	45.10	17.65
ภาพรวมประเทศ	32.36	67.44	32.36	39.11	28.53

สรุป คุณภาพน้ำประปาของ อปท. ผ่านเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ เฉลี่ยประมาณร้อยละ 20 โดยมีคุณภาพที่ควรปรับปรุงก่อนนำมาบริโภคในครัวเรือนมากที่สุด ดังนั้นหากจะพัฒนาคุณภาพน้ำประปา อปท. ต้องปรับปรุงคุณภาพน้ำทางด้านกายภาพและแบคทีเรีย โดย การกรอง การต้ม การเติมคลอรีน จะทำให้สามารถปรับระดับคุณภาพน้ำประปาเป็นระดับที่เหมาะสมต่อการบริโภคเพิ่มมากขึ้น

การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายระดับตำบล เพื่อการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภค

การพัฒนาเครือข่ายระดับตำบล ได้แก่ อปท. รพ.สต. และ อสม. เพื่อวางแผน ดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในชุมชน ทั้งที่ใช้ชุดภาคสนามและส่งทางห้องปฏิบัติการ

สาธิตการใช้ชุดทดสอบภาคสนาม

สาธิตการเก็บตัวอย่างน้ำบริโภค

ฝึกเก็บตัวอย่างน้ำบริโภค

การเก็บตัวอย่างน้ำบริโภคโดยทีมเฝ้าระวังคุณภาพน้ำระดับตำบลทั้ง ๓ ทีม

การพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพน้ำบริโภค

เป็นการพัฒนาระบบการปรับปรุงคุณภาพน้ำอย่างง่ายในพื้นที่ห่างไกล ระบบประปาเข้าไม่ถึง และเพื่อเป็นทางเลือกในการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่

ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำประปาภูเขา
ต.บ้านสาม อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน

ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำของชาวไทยภูเขา
บ้านพอนอคี ต.ห้วยโป่ง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน